EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 19.6.2024
COM(2024) 625 final

Rekommendation till

# RÅDETS REKOMMENDATION

## om Slovakiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 625 final}

Rekommendation till

# RÅDETS REKOMMENDATION

## om Slovakiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97[1], särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241[3], genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten för återhämtning och resiliens ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av EU. I enlighet med europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar den till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom EU och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

---

1 EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 EUT L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(2) REPowerEU-förordningen[4] antogs den 27 februari 2023 och målet är att fasa ut EU:s beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av EU:s energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Slovakien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(3) Den 16 mars 2023 lade kommissionen fram ett meddelande, *EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030*[5], som ska ligga till grund för politiska beslut och skapa ramvillkor för ökad tillväxt. I meddelandet fastställs nio ömsesidigt förstärkande faktorer som bidrar till ökad konkurrenskraft. Bland dessa faktorer är tillgång till privat kapital, forskning och innovation, utbildning och kompetens samt den inre marknaden de främsta politiska prioriteringarna för reformer och investeringar, för att ta itu med aktuella produktivitetsutmaningar och bygga upp långsiktig konkurrenskraft i EU och dess medlemsstater. Den 14 februari 2024 följdes detta meddelande av kommissionens årsrapport om den inre marknaden och konkurrenskraften[6]. I rapporten beskrivs de starka sidorna av och utmaningarna för EU:s inre marknad, och den årliga utvecklingen mäts enligt de nio fastställda faktorerna för konkurrenskraft.

(4) Den 21 november 2023 antog kommissionen 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt[7], vilket utgjorde starten för 2024 års omgång av den europeiska planeringstermin. Den 22 mars 2024 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i översikten kring de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 21 november 2023 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2024 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Slovakien är en av de medlemsstater som kan påverkas eller riskerar att påverkas av obalanser och skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet, som rådet antog den 12 april 2024, liksom förslaget till 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som rådet antog den 11 mars 2024. Den 16 januari 2024 antog kommissionen ett yttrande om utkastet till budgetplan för 2024 för Slovakien.

(5) Den 30 april 2024 trädde EU:s nya ram för ekonomisk styrning i kraft. Ramen omfattar Europaparlamentets och rådets nya förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97. Den innehåller också den ändrade förordningen (EG) nr 1467/97 om genomförandet av förfarandet vid alltför stora underskott och det ändrade direktiv 2011/85/EU om medlemsstaternas budgetramverk[8]. Målen för den nya ramen är en hållbar offentlig skuldsättning och en

---

4 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Rådets förordning (EU) 2024/1264 av den 29 april 2024 om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och klargörande av genomförandet av förfarandet vid alltför stora underskott (EUT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) och rådets direktiv (EU)

hållbar tillväxt för alla genom en gradvis konsolidering av de offentliga finanserna samt reformer och investeringar. Ramen främjar det nationella egenansvaret och har ett större fokus på ett medelfristigt perspektiv i kombination med ett mer effektivt och enhetligt genomdrivande av efterlevnaden. Varje medlemsstat bör lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan till rådet och kommissionen. De nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna innehåller en medlemsstats åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och omfattar en planeringshorisont på fyra eller fem år, beroende på mandatperiodens längd i medlemsstaten. Nettoutgiftsbanan[9] i de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna bör överensstämma med kraven i förordning (EU) 2024/1263, inklusive kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av BNP och att det offentliga underskottet minskas och/eller hålls under referensvärdet på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordning (EU) 2024/1263 får anpassningsperioden förlängas med högst tre år. För att stödja utarbetandet av dessa planer avser kommissionen att den [21 juni] 2024 ge medlemsstaterna vägledning om innehållet i planerna och de efterföljande årliga lägesrapporter som de kommer att behöva lämna in, och kommer i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) 2024/1263 även att översända teknisk vägledning om de finanspolitiska anpassningarna (referensbanor och teknisk information, i tillämpliga fall) till dem. Medlemsstaterna bör lämna in sina medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer senast den 20 september 2024, såvida inte medlemsstaten och kommissionen enas om att förlänga tidsfristen med en rimlig tidsperiod. Medlemsstaterna bör se till att deras nationella parlament involveras och att samråd sker med oberoende finanspolitiska institutioner, arbetsmarknadens parter och andra nationella intressenter, beroende på vad som är lämpligt.

(6) Europeiska planeringsterminen 2024 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020, 2022 och 2023 är dessutom relevanta även för återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

(7) Den 29 april 2021 lämnade Slovakien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241

---

2024/1265 av den 29 april 2024 om ändring av direktiv 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2 i rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 (EU L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Nettoutgifter: i) offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 13 juli 2021 antog rådet sitt beslut om godkännande av bedömningen av Slovakiens återhämtnings- och resiliensplan[10], som ändrades den 14 juli 2023 i enlighet med artikel 18.2 i förordning (EU) 2021/241 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd, och för att inkludera REPowerEU-kapitlet[11]. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen fattar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Slovakien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.

(8) Den 24 april 2024 lämnade Slovakien in sitt nationella reformprogram för 2024 och sitt stabilitetsprogram för 2024, i enlighet med artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1466/97. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 ska Slovakiens halvårsvisa rapporter om framstegen avseende målen i återhämtnings- och resiliensplanen också återspeglas i 2024 års nationella reformprogram.

(9) Den 19 juni 2024 offentliggjorde kommissionen 2024 års landsrapport för Slovakien[12]. Rapporten innehöll en bedömning av hur väl Slovakien hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2023, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten behandlades också Slovakiens framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå EU:s överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.

(10) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Slovakien. De viktigaste resultaten av kommissionens bedömning av makroekonomiska sårbarheter för Slovakien enligt den förordningen offentliggjordes i mars 2024[13]. Den 19 juni 2024 drog kommissionen slutsatsen att Slovakien har makroekonomiska obalanser. Slovakien uppvisar i synnerhet sårbarheter när det gäller kostnadskonkurrenskraft, bytesbalansen, bostadsmarknaden och hushållens skuldsättning som kvarstår trots vissa förbättringar på senare tid, och politiska åtgärder har inte vidtagits. Slovakien blev föremål för en fördjupad granskning 2023 och landets sårbarheter bedömdes inte utgöra makroekonomiska obalanser eftersom de förväntades minska på medellång sikt. Dessa sårbarheter har minskat, men inte så snabbt som förväntades för ett år sedan. Förbättringarna förefaller dessutom cykliska, med strukturella sårbarheter som förefallet djupt rotade, samtidigt som det har saknats politiska åtgärder. Det stora underskottet i bytesbalansen

---

10 Rådets genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Slovakiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 10156/2021; ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1).

11 Rådets genomförandebeslut av den 14 juli 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Slovakiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 11205/2023 INIT, ST 11205 2023 ADD 1.).

12 SWD(2024) 625 final.

13 SWD(2024) 84 final.

förbättrades förra året, men förväntas förbli tydligt negativt, vilket leder till att den betydande negativa finansiella utlandsställningen består. Kärninflationen har visat sig besvärligare än förväntat och har legat på en högre nivå än genomsnittet i euroområdet, samtidigt som enhetsarbetskostnaderna fortsätter att öka mer än hos de flesta handelspartner. Detta pris- och kostnadstryck förväntas inte avta markant i år eller nästa år, vilket skulle kunna hämma förbättringar av konkurrenskraften och handelsbalansen. Hushållens upplåning har ökat avsevärt under årens lopp men avtog under 2023 till följd av minskade hypotekslån. Bostadspriserna har gått ner men är fortfarande något övervärderade och förväntas stiga igen eftersom utbudet på bostäder fortfarande är begränsat. Efterfrågan på bostäder stöds av politiska åtgärder, t.ex. de nyligen antagna bolånebidragen som hämmar den penningpolitiska transmissionen och är ekonomiskt kostsamma. Den finanspolitiska anpassningen har försenats och det höga underskottet i de offentliga finanserna beräknas förvärras i år, samtidigt som den offentliga skuldkvoten förväntas stiga under 2024 och 2025 trots en positiv tillväxt av BNP, vilket pressar upp den inhemska efterfrågan. På det hela taget har de politiska åtgärderna inte varit tillräckliga för att hantera de konstaterade sårbarheterna, vilket har bidragit till att de har blivit djupt rotade. Finanspolitisk anpassning skulle bidra till att minska kärninflationen och stärka utlandsställningen samt begränsa ökningen av den offentliga bruttoskulden. Förfaranden vid alltför stora underskott bör ligga till grund för en sådan anpassning. Det krävs också åtgärder för att förbättra priskonkurrensen och den icke kostnadsrelaterade konkurrenskraften och minska de risker som hör till bostadsmarknaden och hushållens ackumulerade skuldsättning, bland annat genom utveckling av en fungerande hyresmarknad.

(11) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat[14] ökade Slovakiens offentliga underskott från 1,7 % av BNP 2022 till 4,9 % 2023, medan den offentliga bruttoskulden minskade från 57,7 % av BNP i slutet av 2022 till 56,0 % i slutet av 2023. Såsom tillkännagavs i den finanspolitiska vägledningen för 2024[15] tar kommissionen det första steget mot att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott under våren 2024 på basis av utfallsdata för 2023 i linje med gällande regelverk. Den 19 juni 2024 antog kommissionen en rapport i enlighet med artikel 126.3 i EUF-fördraget[16]. I rapporten bedömdes Slovakiens budgetläge utifrån det faktum att dess underskott i de offentliga finanserna 2023 överskred referensvärdet på 3 % av BNP. I rapporten drogs slutsatsen att kommissionen, mot bakgrund av denna bedömning och efter att ha beaktat ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande enligt artikel 126.4 i EUF-fördraget, avser att i juli föreslå att ett förfarande vid alltför stora underskott inleds för Slovakien genom att rekommendera rådet att anta ett beslut enligt artikel 126.6 om fastställande av att det föreligger ett alltför stort underskott.

(12) Den 12 juli 2022 rekommenderade rådet[17] Slovakien att säkerställa att finanspolitiken är försiktig under 2023, framför allt genom att begränsa tillväxten i de nationellt finansierade primära löpande utgifterna till under den potentiella produktionstillväxten

14 Eurostats euroindikatorer, 22.4.2024.

15 COM(2023) 141 final.

16 Rapport från kommissionen utarbetad i enlighet med artikel 126.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

17 Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Slovakiens nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 205).

på medellång sikt[18], med hänsyn till ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Slovakien bör samtidigt vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Slovakien rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen under 2023[19] expansiv, 6,1 % av BNP, mot bakgrund av den höga inflationen. Ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 gav ett expansivt bidrag på 3,8 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen. Detta inbegriper den minskade kostnaden för de riktade krisstödsåtgärderna för de hushåll och företag som är de mest utsatta för höjda energipriserna, som har ökat med 0,2 % av BNP. Det inbegriper också de lägre kostnaderna för att erbjuda tillfälligt skydd åt personer som fördrivits från Ukraina (med 0,1 % av BNP). Det expansiva bidraget från nationellt finansierade primära löpande utgifter utöver den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt berodde därför inte på det riktade krisstödet till de hushåll och företag som drabbas hårdast av höjda energipriser och till människor som flyr från Ukraina. Den expansiva ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) drevs av icke riktade energirelaterade krisåtgärder, permanenta ökningar av lönerna i den offentliga sektorn och sociala förmåner, högre utgifter för hälso- och sjukvård samt lägre mervärdesskattesatser på valda artiklar. Sammanfattningsvis låg ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter under 2023 inte i linje med rådets rekommendation. Utgifter som finansieras med bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel uppgick till 3,2 % av BNP 2023. Nationellt finansierade investeringar uppgick till 3,2 % av BNP 2023, vilket är en årlig ökning med 0,8 procentenheter jämfört med 2022. Slovakien finansierade ytterligare investeringar genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel. Landet finansierade offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet, såsom investeringar i energiinfrastruktur och transporter med nollutsläpp och energieffektivitet i byggnader, vilket delvis finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel.

(13) De viktigaste prognoserna i stabilitetsprogrammet för 2024 kan sammanfattas på följande sätt: I det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna beräknas en real BNP-tillväxt på 2,0 % 2024 och 3,1 % 2025, medan HIKP-inflationen beräknas uppgå till 3,2 % 2024 och 4,4 % 2025. Underskottet

[18] Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Slovakiens potentiella produktionstillväxt på medellång sikt 2023 uppgå till 12,4 % i nominella termer, baserat på den reala potentiella tillväxttakten (10-årigt genomsnitt) och BNP-deflatorn 2023.

[19] Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i underliggande saldot för de offentliga finanserna. Den syftar till att bedöma den ekonomiska impulsen från skattepolitiken, både den som finansieras nationellt och den som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan (utan att beakta tillfälliga covid-19-relaterade krisåtgärder) och inbegripet utgifter som finansieras med icke-återbetalningspliktigt stöd (*bidrag*) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Ett negativt (positivt) tecken på indikatorn motsvarar en expansiv (kontraktiv) finanspolitik.

i de offentliga finanserna förväntas öka till 5,9 % av BNP 2024 och minska till 5,4 % av BNP 2025, medan den offentliga skuldkvoten förväntas öka till 58,6 % i slutet av 2024 och till 59,8 % i slutet av 2025. Efter 2025 beräknas det offentliga underskottet gradvis minska till 5,2 % av BNP 2026 och öka till 5,5 % 2027. Saldot i de offentliga finanserna beräknas därför inte återgå till en nivå under referensvärdet på 3 % av BNP under hela programperioden. Efter 2025 beräknas den offentliga skuldkvoten i sin tur öka till 63,6 % av BNP 2026 och till 67,8 % 2027.

(14) I kommissionens vårprognos 2024 beräknas BNP i fasta priser öka med 2,2 % 2024 och 2,9 % 2025, och HIKP-inflationen till 3,1 % 2024 och 3,6 % 2025.

(15) Enligt kommissionens vårprognos 2024 väntas ett underskott i de offentliga finanserna på 5,9 % av BNP 2024, medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas öka till 58,5 % till slutet av 2024. Ökningen av underskottet 2024 speglar främst en fortsättning av befintliga energiprisstöd och nya åtgärder som ökar utgifterna, t.ex. en permanent ökning av den 13:e pensionsutbetalningen, högre utgifter för hälso- och sjukvård, inrättandet av ett nytt ministerium för turism och idrott, en ändring av utbildningslagen som inför en laglig rätt till förskola för barn över tre år och stärkta rättigheter för barn med särskilda utbildningsbehov samt införandet av resultatbaserade kontrakt vid offentliga universitet. På grundval av kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen vara kontraktiv med 1,4 % av BNP 2024.

(16) Utgifter motsvarande 1,2 % av BNP förväntas finansieras genom icke återbetalningspliktigt stöd (*bidrag*) från faciliteten för återhämtning och resiliens under 2024, jämfört med 0,5 % av BNP 2023, enligt kommissionens vårprognos 2024. Utgifter som finansieras genom bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens kommer att möjliggöra kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Slovakiens offentliga saldo och skuldsättning.

(17) Den 14 juli 2023 rekommenderade rådet Slovakien[20] att säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter[21] under 2024 till högst 5,7 %. När medlemsstaterna genomförde sina budgetar för 2023 och utarbetade sina utkast till budgetplaner för 2024 uppmanades de att beakta att kommissionen skulle föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på grundval av utfallsdata för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Slovakiens nationellt finansierade primära nettoutgifter öka med 6,2 % under 2024, vilket är mer än den rekommenderade maximala ökningstakten. Detta utgiftsöverskridande i förhållande till den maximala ökningstakt för nationellt finansierade primära nettoutgifter som rekommenderats motsvarar 0,2 % av BNP 2024. Detta riskerar att inte helt överensstämma med rådets rekommendation.

(18) Rådet rekommenderade vidare Slovakien att vidta åtgärder för att avveckla krisstödåtgärderna på energiområdet och att använda de besparingar som görs till följd av detta för att minska det offentliga underskottet så snart som möjligt under 2023 och 2024. Rådet angav dessutom att om nya energiprishöjningar skulle kräva nya eller

[20] Rådets rekommendation av den 14 juli 2023 om Slovakiens nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2023 (EUT C 312, 1.9.2023, s. 233).

[21] Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive i) diskretionära inkomståtgärder, ii) ränteutgifter, iii) utgifter för konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter och iv) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

fortsatta stödåtgärder bör Slovakien säkerställa att de är inriktade på att skydda sårbara hushåll och företag, att de ryms inom budgeten och att de inte påverkar incitamenten till energibesparingar. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas nettobudgetkostnaden[22] för krisstödsåtgärderna på energiområdet uppgå till 2,1 % av BNP år 2023 och väntas uppgå till 0,4 % år 2024 och 0,0 % år 2025. Framför allt förväntas ett tak på gaspriserna för hushållen fortsätta att gälla under 2024. Om de besparingar som görs till följd av detta används för att minska det offentliga underskottet på det sätt som rådet rekommenderat innebär detta en finanspolitisk anpassning på 1,7 % av BNP år 2024, medan nationellt finansierade primära nettoutgifter[23] ger ett kontraktivt bidrag till finanspolitikens inriktning på 0,2 % av BNP det året. Krisstödåtgärderna på energiområdet förväntas inte vara avvecklade så snart som möjligt under 2023 och 2024. Detta riskerar att inte överensstämma med rådets rekommendation. Dessutom beräknas inte de besparingar som görs till följd av detta att användas i sin helhet för att minska det offentliga underskottet. Detta riskerar också att inte överensstämma med rådets rekommendation. Budgetkostnaden för krisstödåtgärderna på energiområdet som är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag uppskattas till 0,0 % av BNP 2024 (0,0 % 2023).

(19) Rådet rekommenderade vidare Slovakien att upprätthålla nivån på nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel för att i synnerhet främja den gröna och den digitala omställningen. Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer nationellt finansierade offentliga investeringar att minska till 3,0 % av BNP under 2024 (från 3,2 % av BNP 2023). Denna minskning beror på avslutningen av programperioden 2014–2020 för EU:s strukturfond, för vilken medel fanns tillgängliga till och med 2023. Detta beror också på att leveranserna av militär utrustning har skjutits upp till 2025. Med beaktande av dessa ytterligare faktorer bedöms de offentliga investeringarna under 2024 överensstämma med rådets rekommendation. Offentliga utgifter som finansieras med inkomster i form av EU-medel – däribland bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens – förväntas under 2024 i sin tur att minska till 2,0 % av BNP från 3,2 % av BNP år 2023. Denna minskning beror på avslutningen av programperioden 2014–2020 för EU:s strukturfond, för vilken medel fanns tillgängliga till och med 2023.

(20) Baserat på de politiska åtgärder som var kända vid prognosens stoppdatum och på antagandet om oförändrad politik räknar man i kommissionens vårprognos 2024 med ett offentligt underskott i på 5,4 % av BNP 2025. Minskningen av underskottet under 2025 beror främst på ökade intäkter till följd av högre nominell BNP på grund av en starkare inflation. Den offentliga skuldkvoten kommer att öka till 59,9 % i slutet av 2025. En försiktig finanspolitik bör bidra till att minska kärninflationen, som ligger långt över genomsnittet i euroområdet, vilket kan leda till minskad konkurrenskraft om den håller i sig, samt stärka den externa ställningen.

---

22 Siffran anger den årliga budgetkostnaden för dessa åtgärder, inklusive inkomster och utgifter och, i tillämpliga fall, exklusive intäkter från skatter på energileverantörers oförutsedda vinster.

23 Detta bidrag mäts som förändringen i offentliga primära utgifter, exklusive i) den stegvis ökande effekten på budgeten av diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) engångsutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter samt iv) utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (*bidrag*) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel, i förhållande till den genomsnittliga potentiella tillväxten i BNP i löpande priser på medellång sikt (tio år), uttryckt i procent av BNP i löpande priser.

(21) Slovakiens beskattningssystem skulle kunna gynnas av en mer tillväxtvänlig skattemix för att öka deltagandet på arbetsmarknaden, samtidigt som miljöskydd och finanspolitisk hållbarhet främjas och rättvisan förbättras. För närvarande är skatterna på arbetsinkomster i procent av de totala skatterna de femte högsta i EU med 52,4 %. Slovakien har en relativt hög skattekil för låginkomsttagare, vilket avskräcker från deltagande på arbetsmarknaden, i en situation där beskattningen av arbetsinkomster är mindre progressiv än EU-genomsnittet. Offentliga intäkter och arbetsvillkor påverkas negativt av en stor klyfta mellan anställda och egenföretagare när det gäller skatter, sociala avgifter och obligatoriska betalningar som inte utgörs av skatter, vilket leder till den största andelen egenföretagare i EU som uppvisar kännetecken på beroende. I Slovakien släpar intäkterna från den periodiska fastighetsskatten efter EU:s intäkter och uppgår endast till 0,4 % av BNP, jämfört med EU-genomsnittet på 2,1 %. Denna skillnad beror på Slovakiens skattesystem som baseras på yta, som beräknar skatter baserat på fastighetsstorleken snarare än på marknadsvärdet, vilket leder till stagnerande skatteintäkter samtidigt som bostadspriserna har stigit under de senaste åren. När det gäller miljöbeskattning uppvisade Slovakien anmärkningsvärt goda resultat under 2022 och överträffade EU-genomsnittet när det gäller miljöskatter, både i förhållande till BNP och som andel av den totala beskattningen. Detta berodde dock främst på stabila intäkter från energiskatter som härrör från en betydande skattebas. Omvänt låg intäkterna från skatter på transporter, föroreningar och resurser under EU-genomsnittet, vilket tyder på att det finns potential att stärka tillämpningen av principen att förorenaren betalar. Trots tydliga förbättringar under de senaste åren ligger momsgapet fortfarande över EU-genomsnittet. Slovakien kunde dock avsevärt minska det från 2010 till 2021 på grund av den obligatoriska rapporteringen av alla inhemska och EU-interna transaktioner som infördes 2014 i kombination med en bredare tillämpning av förfarandet för omvänd betalningsskyldighet. Åtgärder för att effektivisera systemen för skatter, sociala avgifter och obligatoriska betalningar som inte är skatter, tillsammans med åtgärder för att minska de administrativa kostnaderna och efterlevnadskostnaderna, kan öka de offentliga intäkterna och stödja finanspolitisk hållbarhet. Under de senaste åren har Slovakien antagit flera icke riktade åtgärder med potentiella negativa effekter på exempelvis fastighetspriser och priskonkurrenskraft, vilket också har lett till en orättvis resursfördelning. Dessutom förhindrar det otillräckliga genomförandet av befintliga utgiftsöversyner i budgetprocessen genomförandet av identifierade besparingar som skulle kunna gynna de offentliga finanserna. Ytterligare förbättringar av digitaliseringen av skatteförvaltningen, särskilt när det gäller elektronisk fakturering och förifyllda skattedeklarationer, skulle dessutom kunna bidra till att ytterligare minska läckaget i skattesystemet, underlätta efterlevnaden av skattereglerna och minska dess kostnader.

(22) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till samma förordning ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. De förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att snabbt gå vidare med ett effektivt genomförande av planen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Slovakiens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. För att uppfylla åtagandena i planen senast i augusti 2026 är det viktigt att Slovakien fortsätter att genomföra reformer och påskynda investeringarna genom att ta itu med förseningar samtidigt som effektiv styrning och stark administrativ kapacitet säkerställs. Slovakien står inför olika hinder för ett

framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, och flera stora investeringsprojekt riskerar att inte genomföras. Genomförandet av investeringar bromsas, särskilt de som gäller hälso- och sjukvård, energirenoveringar, utfasning av fossila bränslen inom industrin, naturskydd och vattenförvaltning. Vissa pågående reformer fortskrider inte heller som planerat, till exempel när det gäller landskapsarkitektur, och kan utgöra ytterligare hinder. Slovakiens offentliga förvaltning lider av strukturellt låg effektivitet och brist på administrativ kapacitet på olika förvaltningsnivåer när det gäller genomförandet av komplexa reformer och investeringar. Andra hinder som måste åtgärdas är till exempel kopplade till offentlig upphandling och långdragna tillståndsförfaranden, vilket orsakar betydande förseningar. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett egenansvar för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

(23) Som en del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska fonderna ska Slovakien i enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 se över sitt program senast i mars 2025, med beaktande av bland annat de utmaningar som konstaterats i de landsspecifika rekommendationerna för 2024 samt den nationella energi- och klimatplanen. Denna översyn utgör grunden för den slutliga tilldelningen av de EU-medel som ingår i varje program. Slovakien har gjort framsteg i genomförandet av sammanhållningspolitiken och den europeiska pelaren för sociala rättigheter, men det finns fortfarande betydande regionala skillnader i den ekonomiska och sociala utvecklingen mellan huvudstadsregionen och övriga regioner. Det är mycket viktigt att påskynda genomförandet av det sammanhållningspolitiska programmet och fortsätta att genomföra de prioriteringar som man enats om i programmet, vilka fortfarande är relevanta. Det är särskilt viktigt att stärka de lokala, regionala och nationella myndigheternas administrativa kapacitet och att förbättra partnerskap och egenansvar, bland annat genom ökat deltagande av aktörer i det civila samhället. Det kommer fortfarande att krävas insatser för att stärka den sociala och ekonomiska integreringen av marginaliserade romska befolkningsgrupper genom att förbättra deras levnadsvillkor, säkerställa tillgång till icke-segregerad utbildning av hög kvalitet och stödja deras integration på arbetsmarknaden. Samtidigt måste de planerade investeringarna i dricks- och spillvatteninfrastruktur slutföras. Planerade investeringar i den cirkulära ekonomin, avfallshantering och ökad energieffektivitet i offentliga byggnader och bostadshus är dessutom avgörande för den gröna omställningen. Det är lika viktigt att göra ytterligare framsteg när det gäller att utveckla förnybara energikällor och fasa ut fossila bränslen i ekonomin. Aktiva arbetsmarknadsåtgärder måste stärkas för att bekämpa långtidsarbetslösheten. I detta avseende är effektiva omskolnings- och vuxenutbildningsprogram avgörande. Slutligen är tillhandahållande av högkvalitativ och överkomlig förskoleverksamhet och barnomsorg för barn under tre år är avgörande för att öka jämställdheten på arbetsmarknaden och i samhället.

(24) I samband med halvtidsöversynen av det sammanhållningspolitiska programmet är det värt att ägna ytterligare uppmärksamhet åt potentialen att främja investeringar i hållbar användning av naturresurser, särskilt med tanke på eftersläpningen av investeringar på detta område från den föregående programperioden. Slovakien skulle också kunna dra nytta av initiativet för den europeiska plattformen för strategisk teknik på områdena digital teknik och teknikintensiv innovation, ren och resurseffektiv teknik samt bioteknik för att stödja omvandlingen av industrin.

(25) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av återhämtnings- och resiliensplanen och andra EU-medel står Slovakien inför flera ytterligare utmaningar med anknytning till den rättsliga ramen och ramen för korruptionsbekämpning, bristen på transparens och konkurrens i förfaranden för offentlig upphandling, arbetsmarknaden, den otillräckliga kunskapsnivån när det gäller grundläggande färdigheter, bristen på deltagande och låg inskrivningsgrad i förskoleverksamhet och barnomsorg samt klimatanpassning, skydd av naturresurser och ramen för den cirkulära ekonomin.

(26) Den senaste tidens lagändringar, särskilt ändringarna av strafflagen och avvecklingen av den särskilda åklagarmyndigheten, leder till allvarlig oro över rättsväsendets och brottsbekämpningssystemets oberoende och integritet i Slovakien. Utan lämpliga skyddsåtgärder riskerar denna utveckling att försvaga det straffrättsliga systemets kapacitet och effektiviteten i kampen mot korruption, inbegripet avskräckande, utredning och lagföring av fall av korruption och bedrägerier på hög nivå. Situationen riskerar att förvärras av den planerade omorganisationen av den del av polisen som är specialiserad på att bekämpa korruption (NAKA). Det faktum att flera ledamöter av domarrådet nyligen avskedades före utgången av deras mandatperiod och bristen på skyddsåtgärder för att säkerställa domstolsrådets oberoende ger också anledning till oro. Denna utveckling riskerar att hämma Slovakiens företagsklimat och regelverk och därmed dess konkurrenskraft.

(27) Det fragmenterade styrningssystemet i Slovakien och den svaga samordningen mellan olika nivåer i den offentliga förvaltningen hämmar företagsklimatet och i synnerhet landets förmåga att effektivt genomföra politik och investeringsprojekt. Dessutom är tillhandahållandet av offentliga tjänster av god kvalitet och de lokala och regionala myndigheternas ekonomiska oberoende i allmänhet svagt. Detta, tillsammans med den fortsatta användningen av påskyndade lagstiftningsförfaranden, leder till en brist på förutsägbarhet i regelverket. Samtidigt som återhämtnings- och resiliensplanen syftar till att förenkla förfarandena för offentlig upphandling i Slovakien kvarstår utmaningar kopplade till bristen på transparens och konkurrens inom offentlig upphandling. Detta belyses av det faktum att 33 % av de offentliga kontrakten 2023 tilldelades enskilda anbudsgivare. Till följd av dessa utmaningar används offentlig upphandling inte på ett tillräckligt och strategiskt sätt för att främja viktiga politiska mål, vilket hindrar framstegen mot den gröna och den digitala omställningen och hämmar Slovakiens förmåga att förbättra sin ekonomiska potential. Nyligen föreslagna ändringar av ramen för offentlig upphandling och ny lagstiftning om strategiska investeringar kan ytterligare hämma transparensen och konkurrensen vid offentlig upphandling och riskera att minska lämpliga skyddsåtgärder, särskilt för storskaliga investeringar.

(28) En relativt stor andel av Slovakiens unga studerande saknar en miniminivå av grundläggande färdigheter inom matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Pisaundersökningen (programmet för internationell utvärdering av elevprestationer) från 2022, som genomförs av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, visar att Slovakien hör till de länder som presterar sämst när det gäller grundläggande färdigheter, att över 30 % av eleverna underpresterar i matematik och läsförståelse, och att andelen toppresterande har minskat, vilket hämmar landets långsiktiga innovationspotential och konkurrenskraft. Resultaten visar också på en tydlig skillnad i utbildningsresultat för elever från socioekonomiskt mindre gynnade miljöer, bland annat från marginaliserade romska befolkningsgrupper, där 62,6 % inte har grundläggande färdigheter i matematik. Detta ligger i paritet med mer allmänna skillnader i det slovakiska utbildningssystemet. Slovakiens återhämtnings- och

resiliensplan innehåller många åtgärder på utbildningsområdet, men den är inte tillräckligt riktad för att öka andelen barn med grundläggande färdigheter. Lärarutbildningen skulle gynnas av att man i högre grad inriktar sig på att stödja utvecklingen av grundläggande färdigheter bland eleverna. Läraryrket är dessutom inte tillräckligt attraktivt för att åtgärda bristen på kvalificerad personal, och det finns utrymme för att förbättra kvaliteten på lärarutbildningen och öka tillgången till lärarassistenter samt möjligheter till ömsesidigt lärande och mentorskap. Dessutom finns det stor potential för att öka inskrivningen av barn i förskoleverksamhet och barnomsorg genom att öka tillgången till förskoleplatser och platser inom barnomsorgen samt uppmuntra föräldrar att använda dem. Samtidigt som Slovakiens återhämtnings- och resiliensplan stöder en ökning av inskrivningsgraden för barn från tre års ålder deltog endast 1 % av alla barn under tre år i förskoleverksamhet och barnomsorg under 2023, vilket är den lägsta inskrivningsgraden i EU. Ett ökat deltagande i förskoleverksamhet och barnomsorg bidrar till att bättre förbereda barn för att lära sig färdigheter senare i livet, minskar antalet elever som har högst grundskoleutbildning och främjar föräldrarnas, särskilt kvinnors, deltagande på arbetsmarknaden.

(29) Slovakiens nettokoldioxidupptag inom sektorerna för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk förväntas minska avsevärt, vilket tyder på att landet inte kommer att uppnå sitt mål på –6 821 kt koldioxidekvivalenter senast 2030 enligt LULUCF-förordningen. Detta går hand i hand med Slovakiens otillräckliga klimatriskbedömning och utmaningar när det gäller att omsätta klimatriskinformation i praktiska lösningar. För att vända denna trend under de kommande åren kommer det att vara viktigt att främja klimatanpassningsåtgärder, inbegripet naturbaserade lösningar, och integrera dem i relevant nationell politik, slutföra zonindelningen av naturskyddsområden och främja en hållbar användning av naturresurser. Samtidigt krävs ytterligare politiska åtgärder för att främja övergången till en cirkulär ekonomi. Slovakien riskerar att inte uppnå sitt mål för 2025 för hushållsavfall, för vilket landet fortfarande låg 19,2 procentenheter under målet för 2025 på 55 % 2020, samt sitt mål för förpackningsavfall, för vilket landet låg 5,3 procentenheter under målet för 2025 på 65 % 2020[24]. Slovakien skulle gynnas av förbättrad hantering av resursavfall för att minska deponeringen och öka återanvändningen av kommunalt avfall och förpackningsavfall samt användningen av cirkulärt material inom industri och byggverksamhet.

(30) Mot bakgrund av de nära inbördes kopplingarna mellan ekonomierna i euroområdet och deras totala bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet 2024 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att genomföra rekommendationen om euroområdets ekonomiska politik. När det gäller Slovakien bidrar rekommendationerna 1, 2 och 3 till genomförandet av den första, andra, tredje, fjärde och femte rekommendationen om euroområdet.

(31) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och dess slutsats om förekomsten av obalanser återspeglas rekommendationerna enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 i rekommendationerna 1 och 3 nedan. Den politik som avses i rekommendation 1 bidrar till att hantera sårbarheter kopplade till bostadsmarknaden,

[24] EES och ETC/CE (2022). Bedömning av tidig varning avseende 2025 års mål för kommunalt avfall och förpackningsavfall (https://www.eea.europa.eu/publications/country-profiles-early-warning-assessments).

hushållens skuldsättning och den externa ställningen. Den politik som avses i rekommendation 3 bidrar till att motverka sårbarheter kopplade till kostnadskonkurrenskraft. Rekommendation 1 och 3 bidrar både till att hantera obalanser och till att genomföra rekommendationen för euroområdet i enlighet med skäl 30.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Slovakien att 2024 och 2025 vidta följande åtgärder:

1. Lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen i god tid. I linje med kraven i den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten begränsa ökningen av nettoutgifterna[25] 2025 till en nivå som är förenlig med en minskning av underskottet i de offentliga finanserna till fördragets referensvärde på 3 % av BNP och hålla den offentliga bruttoskulden på en sund nivå på medellång sikt. Göra skattemixen effektivare, bland annat genom att minska de negativa incitamenten på arbetsmarknaden och genom att i högre grad utnyttja miljöskatter och återkommande fastighetsskatter. Minska kostsamma utgiftsåtgärder, även genom att genomföra utgiftsöversyner. Fortsätta att stärka efterlevnaden av skattereglerna, bland annat genom att ytterligare digitalisera skatteförvaltningen. Minska riskerna för att hushållen skuldsätter sig genom att stödja tillgång till bostäder och utvidga hyresmarknaden.

2. Säkerställa effektiv styrning, stärka den administrativa kapaciteten att förvalta EU-medel, påskynda investeringarna och bibehålla takten i genomförandet av reformer. Ta itu med förseningar för att möjliggöra ett fortsatt, snabbt och effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, och säkerställa slutförandet av reformer och investeringar senast i augusti 2026. Påskynda genomförandet av det sammanhållningspolitiska programmet. Inom ramen för halvtidsöversynen fortsätta att fokusera på de överenskomna prioriteringarna och vidta åtgärder för att bättre tillgodose investeringsbehoven i fråga om hållbar användning av naturresurser, samtidigt som man beaktar de möjligheter som erbjuds genom den europeiska plattformen för strategisk teknik för att förbättra konkurrenskraften.

[25] Enligt artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263 är *nettoutgifter* offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, diskretionära åtgärder på inkomstsidan, utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

3. Stärka domstolsväsendets och systemet för korruptionsbekämpnings effektivitet, oberoende och integritet, bland annat genom att säkerställa att det finns tillräckliga skyddsåtgärder för effektiv utredning och lagföring av korruptionsfall på hög nivå. Förbättra konkurrenskraften och produktiviteten, bland annat genom att säkerställa transparens och konkurrens i förfaranden för offentlig upphandling, främja god samhällsstyrning och förbättra de offentliga utgifternas effektivitet. Stärka undervisningen i grundläggande färdigheter, inbegripet för barn från mindre gynnade miljöer, t.ex. från marginaliserade romska befolkningsgrupper, och öka tillgången till och användningen av förskoleverksamhet och barnomsorg av hög kvalitet till överkomliga priser för barn under tre år. Stärka hanteringen av resursavfall och återanvändningen av kommunalt avfall och förpackningsavfall samt skyddet av naturresurser genom att integrera naturbaserade lösningar och slutföra zonindelningen av naturskyddade områden.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar*
*Ordförande*